

Arbejdstilsynet:

Arbejde på plan-siloer kræver øget opmærksomhed

SIDE 2

5 tips til stabil majsensilage uden kemi

SIDE 3

Opnå lette kælvninger med ekstensive krydsningsracer

SIDE 4

Foto: SEGES

Sjoerd slap heldigt fra plansilo-fald

For mælkeproducent Sjoerd Ydema var en travl morgen på ensilagestakken ved at ende helt galt. Nu er sikkerhed kommet i højsædet på bedriften.

Mælkeproducent Sjoerd Ydema havde travlt. Kort forinden havde hans driftsleder valgt at sige op, så listen over opgaver var lang for Sjoerd. Derfor var han allerede i tankerne et godt stykke videre i dagens opgaver.

På ensilagestakken ruskede vinden voldsomt i den plastik, som dækkede ensilagen. Så meget, at det krævede yderlige afdækning. Og da der ikke var flere dæk i nærheden, besluttede Sjoerd at låne et par stykker fra nabostakken. Resolut trådte han derfor over i nabostakken – for at finde ud af, at siloen ved siden af var tom.

"Jeg trådte ud i den blå luft. Med det resultat, at jeg faldt 2,5 meter ned og ramte betongulvet i nabosiloen," siger Sjoerd Ydema. Faldet var voldsomt, og Sjoerd Ydema havde slået sit hoved mod betongulvet.

"Jeg kan faktisk ikke rigtigt huske så meget af forløbet. I starten lå jeg helt stille og kunne ikke bevæge mig. Men jeg fik til sidst bevæget mig ind i stuehuset og fik min familie til at ringe efter en ambulance," forklarer Sjoerd Ydema.

Selvom faldet var voldsomt, slap Sjoerd Ydema billigt. To brækkede ribben, en mild hjernerystelse og to måneders pause fra det fysiske arbejde på bedriften var den regning, der skulle betales. Og derudover har ulykken betydet, at Sjoerd Ydema nu har udviklet astma, som han får medicin for. Selv føler han dog, at han slap billigt den december morgen i 2014.

”Jeg trådte ud i den blå luft med det resultat, at jeg faldt 2,5 meter ned og ramte betongulvet i nabosiloen.

Sjoerd Ydema, mælkeproducent

"Det kunne have gået meget værre. Jeg kunne have brækket ryggen, eller jeg kunne have slået hovedet langt værre end det, der skete," siger Sjoerd Ydema og fortsætter:

"Jeg havde for meget i hovedet. Jeg tænkte på alt muligt andet end lige præcis det, jeg var i gang med. Og det gik helt galt. Det gør jeg ikke igen," understreger mælkeproducenten fra Rødkærnsbro ved Viborg.

Sikkerhed i fokus

Efter ulykken har Sjoerd sat flere tiltag i søen. Der er kommet et øget fokus på sikkerhed på bedriften. Dels har han sat rækværk op i siderne af siloen, så man ikke falder ud over kanten. Derudover har han valgt at skrue op for instruktionerne, når nye medarbejdere skal læres op.

"De skal vide, hvordan vi gør. Hvordan vi håndterer plastikken, hvordan vi kommer op og ned. Og hvordan de passer på, at de ikke kommer ud i en situation, som er lige så farlig, som den jeg var i," siger Sjoerd Ydema, der har ansvaret for otte medarbejdere. Ifølge Sjoerd er det dog ikke nok at instruere medarbejderne ved ansættelse. Der skal løbende være en opfølgning på medarbejdernes rutiner for at sikre, at man ikke skærer de hjørner, som kan have et uheldigt udfald.

"Vi ved jo alle sammen, at når man er godt inde i rutinerne, så begynder man at arbejde hurtigere. Og når det sker, så bliver det ofte farligt. Derfor følger vi løbende op på rutinerne, så vi forhåbentlig kan undgå flere ulykker," siger Sjoerd Ydema.

Arbejdstilsynet: Arbejde på plansiloer kræver øget opmærksomhed

Du skal sikre dig, at arbejdet på siloen foregår så sikkert som overhovedet muligt.

Arbejdstilsynet oplever en del alvorlige ulykker i forbindelse med arbejde på plansiloer. Faktisk er hele 13 pct. af de alvorlige ulykker inden for kvægbruget relateret til fald. En alvorlig ulykke defineres som en, der medfører en sygemelding på tre uger eller mere.

"Det er et sted, hvor vi desværre ser rigtig mange ulykker af alvorlig grad. Og der er langt flere, som vi aldrig hører om, fordi de ikke er så alvorlige, at de bliver anmeldt," siger Karsten Zacho, tilsynsførende ved Arbejdstilsynet.

Karsten Zacho, Arbejdstilsynet, råder landmænd til at gennemgå arbejdet ved plansiloen grundigt. Foto: SEGES.

I runde tal er antallet af alvorlige nedstyrtningsulykker på kvægbrug i omegnen af 18 om året. Hvor mange, der ellers kommer til skade, når de arbejder med plansiloen, er svært at sige.

"Der er et stort mørketal, som vi aldrig rigtigt kan afdække", siger Karsten Zacho.

Let at undgå faldulykker

Heldigvis er det relativt nemt og billigt at forebygge ulykkerne. Ifølge Karsten Zacho skal man gennemgå tre trin, når man tilrettelægger arbejdet på plansiloen:

1. Læs og følg de instruktioner, som følger med plansiloen. Hvis man overholder dem, burde der ikke være noget at komme efter. Hvis man har en ældre plansilo uden leverandørbrugsanvisning, er det vigtigt, at man gennemgår sine arbejdsprocedurer, så man sikrer, at arbejdsforholdene er i orden.

Det betyder, at:

- adgangsvejene skal være forsvarlige
- der skal være lys, når der arbejdes
- medarbejderne skal læres grundigt op i, hvordan man arbejder sikkert på plansiloen.

Mobile rækværk kan afværge et fald ud over silokanten – husk at lave det så stærkt, at det kan holde en person. Foto: SEGES.

2. Fyld ikke plansiloerne mere, end producenten anbefaler. Flere producenter anbefaler, at der er en til halvanden meters beton fri over ensilagen.
3. Sæt mobile rækværk op, som kan afværge et fald ud over silokanten, og som kan flyttes efterhånden, som man bruger stakken.

"Mobile rækværk er vi fra Arbejdstilsynet rigtig glade for at se på plansiloerne. Det kræver dog, at rækværket er stærkt nok til at sørge for, at medarbejderen ikke falder ud over kanten," siger Karsten Zacho.

Rigtig retning

Set med den tilsynsførendes briller, er antallet af ulykker i landbruget stadig højt. Der er dog positive tegn at spore.

"Landbruget er mere ulykkestungt end mange andre brancher. Det er en relativt lille branche, som tegner sig for omkring en tredjedel af de alvorlige ulykker. Heldigvis går det i den rigtige retning. Landbruget bliver mere moderne og kommer til at ligne andre erhverv. Det går i den rigtige retning, men vi vil gerne have, det går hurtigere," siger Karsten Zacho.

/ ERIK SUHR, SEGES

Ny ansøgningsrunde om tilskud til modernisering af kvægstalde

Vi har brug for moderne stalde, men søg kun, hvis dit projekt kan færdiggøres inden for de næste to år, opfordrer kvægformand Christian Lund.

Det er nu, du har mulighed for at søge om tilskud, hvis du går med planer om at etablere ny stald. 4. september åbner ansøgningsrunden for tilskud til modernisering af kvægstalde 2020.

Formand for L&F Kvæg, Christian Lund understreger i den forbindelse, at det er vigtigt at undgå urealistiske ansøgninger, så pengene reelt kommer ud at arbejde, og ordningen resulterer i flere moderne og miljøeffektive danske kvægstalde.

Der er som udgangspunkt to år til at færdiggøre projekter, der får tilskud under ordningen.

På grund af EU-regler er det ikke muligt at få forlænget projekterne til mere end udgangen af 2023, og det stiller krav, påpeger Christian Lund.

"Det er vigtigt kun at søge, hvis der er en realistisk chance for, at projekterne bliver færdige inden for fristen. Ellers risikerer pengene at blive sendt tilbage til EU uden at blive udnyttet til fordel for dansk landbrug," forklarer Christian Lund og tilføjer:

"Vi har opfordret Miljø- og Fødevarerministeriet til at prioritere modne projekter med en miljøgodkendelse, men det har de afvist af administrative hensyn. Selvom alle landmænd i princippet kan søge om tilskud under ordningen, vil jeg derfor klart opfordre til, at man kun søger, hvis man er klar til at bygge en stald, der kan stå færdig inden for den to-årige projektperiode. Jeg vil opgøre succesen af ordningen gennem antallet af byggede stalde – ikke antallet af ansøgninger."

Tilskud til nybyg – ikke ombyg

Ordningen har til formål at reducere miljøpåvirkningen fra kvægsektoren ved at reducere ammoniakudledningen fra stalden og styrke bedrifternes levedygtighed, produktivitet og ressourceeffektivitet. Derfor skal projektet indeholde ammoniakreducerende miljøteknologi. Der gives tilskud til både malkekvægs- og slagtekalvebedrifter. Projekter vedrørende ombygning eller totalrenovering af eksisterende staldanlæg kan ikke få tilskud.

Du kan søge tilskud til:

1. Etablering af stald til malkekvæg med tilhørende malkefaciliteter
2. Etablering af stald til malkekvæg
3. Etablering af stald til slagtekalve og/eller småkalve.

Få ensilerer majs for tidligt – mange ensilerer for sent.
Foto: SEGES.

5 tips til stabil majsensilage med mindre kemi

Du kan købe stabilitet af majsensilage med ensileringsmidler. Men rettidighed, godt håndværk og planlægning er ofte en bedre forretning.

Ustabil majsensilage koster foderværdi og smagbarhed. Nedbrydningen starter i ensilagestakken og fortsætter med varmedannelse og uønsket mikrobiel vækst i fuldfoderet. Derfor er det vigtigt at lægge en god plan for hele det kommende fodringssår, når der ensileres majshelesæd. Følg disse 5 tips til stabil majsensilage, så du får bedre foder og holder omkostningerne nede.

#1 Høst tidligt

Høst majs rettidigt. Hellere en uge for tidligt end en uge for sent. Når majsplanten dør og visner ned på marken, starter bakterier, svampe og gær nedbrydningen af planten, og ensilerbarheden falder. Hvis du er i tvivl, om majs er moden til ensilering, vil de fleste skulle ensilere med det samme.

Få ensilerer majs for tidligt, mange for sent.

#2 Kør godt sammen

Kør stakken godt sammen og undgå, at særligt den øverste halve meter af stakken bliver for tør.

#3 Grundig og robust overdækning

Dæk grundigt af med en overdækning, der er robust over for både luft og vand samt modstår sol, vind og angreb fra fugle.

#4 Brug stabilt ensilage om sommeren

Disponer dine siloer rigtigt, så du bruger den mest stabile majsensilage i perioden juni – september og udtager ensilagen fra en silo med stor fremdrift. Der er 122 dage fra 1/6 til 1/10 2021, så hvis du har 61

meter smal silo, vil du kunne sikre en fremdrift på 0,5 m/dag i den mest kritiske periode. Resten af året vil 0,2 – 0,3 m fremdrift/dag ofte være tilstrækkeligt.

#5 Se kritisk på ensileringsmidler

Vil du tilsætte ensileringsmidler, skal du vælge heterofermentative mælkesyrebakterier med stabiliserende virkning (fx *L. buchneri*) eller kemiske midler med natriumbenzoat. Brug ikke homofermentative mælkesyrebakterier i majs, og brug ikke myresyrebaseerede produkter. Vær i øvrigt opmærksom på indholdet af de primære aktivstoffer som natriumbenzoat, hvis du køber blandingsprodukter. I nogle blandingsprodukter koster de virkossomme aktivstoffer uforholdsmæssigt meget.

/ NIELS BASTIAN KRISTENSEN, SEGES

Tip til tavlemødet:

Hvad motiverer dine medarbejdere?

Tag en snak om, hvad dine medarbejdere motiveres af – og tag en lille test, der viser, hvilken motivationstype du – og de er.

Motiverede medarbejdere er op til fire gange så produktive. Men ved du egentligt, hvad der motiverer dine medarbejdere? Det er meget forskelligt

fra person til person. Så prøv at tage en snak om det på tavlemødet. Er det fx ros og anerkendelse, sociale arrangementer, tid til fordybelse, at nå jeres mål – eller noget helt andet? Hvis du ved, hvad de hver især motiveres af, kan du få det bedste ud af dine medarbejdere.

Test dig selv og dine medarbejdere

Lær mere om motivationsprofiler via SEGES' gratis digitale kursus om motivation af medarbejdere.

Tag også testen der viser, hvilken motivationsprofil du selv er – og lad dine medarbejdere gøre

det samme. Det kan være et godt udgangspunkt for jeres snak på tavlemødet (testen findes både på dansk og engelsk).

Find kursus og test på www.landbrugsinfo.dk/digitalekurser. Læs også mere i artiklen: *Brug motivationsprofiler til at højne medarbejdernes arbejdsglæde og produktivitet* på landbrugsinfo.dk

/ KIRSTEN MARSTAL, SEGES

Tilskuddet udgør 20 pct. af de tilskudsberettigede udgifter. Resten finansieres af landmanden. I alt er der afsat 85 mio. kr. i puljen.

Forventer en enklere ordning

Tidligere lignende moderniseringsordninger er blevet oplevet som meget komplicerede og har været ramt af lange sagsbehandlingstider i Landbrugsstyrelsen.

"Vi har løbende gjort det klart for Landbrugsstyrelsen, at vi forventer en langt enklere ordning med meget hurtigere sagsbehandling. Det er dog vigtigt, at den enkelte ansøger sætter sig meget grundigt ind i ordningens vilkår og krav – eller søger hjælp hos sin rådgiver," lyder det fra Christian Lund.

Ansøgningsperioden udløber 30. oktober 2020. Du kan henvende dig hos din lokale rådgiver for mere information. Ordningen er en del af det danske landdistriktsprogram og er medfinansieret af EU.

/ KIRSTEN MARSTAL, SEGES

Der gives tilskud til nybyg, men ikke til ombygning eller totalrenovering. Foto: SEGES.

Opnå lette kælvinger med ekstensive kødkvægskrydsninger

Hvis du påtænker naturpleje, vil det være oplagt at vælge en ekstensiv kødkvægsrace til krydsning.
Foto: Viking Danmark

Ekstensive kødkvægstyre er ofte bedre på fødselsegenskaber end renracede malkekvægstyre.

Ønskerne til en god krydsningskalv er mange, og for at opfylde dem bedst muligt specialiserer Viking nu kødkvægstyre til malkekvægskrydsning endnu mere i en intensiv og en ekstensiv linje.

Hvis man ikke har problemer i forbindelse med kælving, og hvis man satser behårdt på at lave store kalve med en tilvækst helt i top, skal man vælge tyre fra den intensive linje – typisk Blåkvæg, Charolais eller Limousine.

Hvis man derimod vægter lette og problemfri kælvningsforløb højt, eller hvis man påtænker at kalvene skal bruges til naturpleje, vil man få det bedste resultat ved at vælge en tyr fra den ekstensive linje, fx Angus eller Hereford.

Rådgivningschef Lisbet Holm fra VikingDanmark forklarer, at især i forhold til fødselsegenskaber er de ekstensive racer især helt i top.

”De ekstensive racer er generelt bedre på fødselsegenskaber end de intensive kødkvægsracer, og oftest også bedre end renracet malkekvæg,” forklarer hun.

Brug altid afprøvede tyre

Vigtigst er dog, at man vælger en afprøvet tyr, påpeger Lisbet Holm.

”Hvis du vælger en god afprøvet tyr, ligegyldigt om det er en ekstensiv eller intensiv race, er du sikker på at få kalve, der fødes let, ikke skader koen og samtidig har fornuftige slagteegenskaber til gavn for dem, der aftager dine kalve,” lyder det fra Lisbeth Holm.

Avlsmål for kødkvæg til krydsning

Kødkvæg generelt:

- Lette kælvinger
- Høj kalveoverlevelse
- Høj kalvesundhed (indeks på vej)
- Høj tilvækst

Intensiv kødkvægslinje:

- Kombination af lette kælvinger samtidig med høj tilvækst

Ekstensiv kødkvægslinje:

- Endnu lettere kælvinger – stadig i kombination med høj tilvækst

/ LONE SYLVEST SØGAARD, SEGES

Kursus i organisationsarbejde og erhvervspolitik

Hvis du brænder for organisationsarbejde og erhvervspolitik, så grib chancen og tilmeld dig Mejeriforeningens spændende – og gratis – kursus for yngre mælkeproducenter.

Mejeriforeningen tilbyder et kursus målrettet yngre mælkeproducenter med interesse for organisationsarbejde og erhvervspolitik. Formålet med kurset er at ruste mælkeproducenter og kommende folkevalgte til at deltage i debatten og beslutningerne i virksomheder og organisationer.

Kurset foregår i afslappede rammer og har fokus på faglig og personlig udvikling, kommunikation og netværk.

Kurset har plads til 18 deltagere og foregår på Skærbæk Kursus- og Fritidscenter, og der er

overnatning i enkeltværelser. Mejeriforeningen afholder alle udgifter til kurset.

Det praktiske

Kursusdatoerne er:

- 26.-27. november 2020
- 6.-7. januar 2021
- 3.-5. februar 2021

Tilmeldingsfristen er 16. oktober 2020. Tilmelding og yderligere oplysninger kan fås hos chefkonsulent Kurt Lindrup, tel. 3339 4810 / 28693511, kul@lf.dk

/ PETER BISGAARD, LANDBRUG & FØDEVARER

Lej en stald og påvirk fremtidens slagtekalv

Mangler du plads til færdigfødning af slagtekalve, eller vil du i gang med en slagtekalveproduktion og samtidig være med i et spændende udviklingsarbejde?

Vil du være med til at lave fremtidens miljørigtige slagtekalv med høj spisekvalitet og et minimalt klimaaftryk? Det er målet i udviklingsarbejdet FutureBeefCross, og vi har plads til dig. Lej en slutfederstald fra 1. januar 2021 og kom med i projektet. I stalden er monteret udstyr til måling af metanudledning samt individuel foderoptagelse og vejning.

Fakta om stalden:

- 6 dybstrøelseshold á 30 kalve
- Beliggende nær Sønderborg
- Ingen starterstalde – kun slutfederstald
- Automatisk fodring og strøning – nyere og brugervenlig.

Yderligere information: Anders Fogh, SEGES adf@seges.dk, tel. 51737323.

/ LONE SYLVEST SØGAARD, SEGES

SØG på det nye LandbrugsInfo

Det nye LandbrugsInfo er søgebaseret. Det betyder, at du skal klikke på luppen på forsiden og bruge søgefunktionen, når du leder efter viden og inspiration på LandbrugsInfo.dk.

Hvis du har spørgsmål, er du velkommen til at kontakte redaktionen bag LandbrugsInfo på lss@seges.dk eller T 8740 5274.